

Kommerskollegium
Drottninggatan 89
113 60 Stockholm

Emma.Savenborg@kommers.se

Remissvar om frihandelsdelen i Associationsavtalet mellan EU och Mercosur

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen har identifierat följande möjliga positiva effekter av Mercosuravtalet.

- En ökad handel på kemikalieområdet kan innebära att kompetensen och informationen om hållbar hantering av kemikalier stärks genom den kompetens EU besitter på området. Därtill ökar möjligheten att få fler länder inom Mercosur att delta i GHS-samarbetet, vilket stärker den globala harmoniseringen av kemikalierregler om klassificering och märkning.
- EU och dess medlemsstater kommer även i fortsättningen kunna vidta viktiga åtgärder inom kemikalieområdet med stöd av försiktighetsprincipen mot bakgrund av vad anges i artikel 10.2 i handelsavtalets kapitel om handel och hållbarhet om att avtalet inte påverkar avtalsparternas rätt att reglera miljöfrågor även med beaktande av försiktighetsprincipen.
- Artiklarna 1.2, 2 och 5 i kapitlet om dialoger ger avtalsparterna förutsättningar att kunna förstärka sitt samarbete inom etablerade forum för motverkande av antimikrobiell resistens. Det kan förväntas leda till en förbättrad gemensam förståelse för problemen med antimikrobiell resistens.

Kemikalieinspektionen har identifierat följande möjliga negativa effekter av Mercosuravtalet.

- I artikel 9.2 f) i kapitlet om tekniska hinder för handel finns uttryckt en ambition att verka för att acceptera icke-permanenta eller löstagbara etiketter eller att relevant information lämnas i bifogad dokumentation. Denna ambition står i strid med vad som anges i CLP-förordningen¹,

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.

biocidförordningen² och förordningen om märkningskrav för växtskyddsmedel³ (kemikalieförordningarna) om tydlig och outplånlig märkning av kemiska produkter, biocidprodukter och växtskyddsmedel.

- Det är tveksamt om artikel 9.2 a) i kapitlet om tekniska hinder som stadgar att obligatorisk märkning ska begränsas till märkning som avser tekniska krav, tar i beaktande kemikalieförordningarnas märkningskrav eller syftena med märkning av kemiska produkter. Kemikalieinspektionen anser att det fortsatt är viktigt med obligatorisk märkning för kemiska produkter, biocidprodukter och växtskyddsmedel som avser att hantera risker för hälsa och miljö.
- Kemikalieinspektionen anser att skrivningen i artikel 13 k) i kapitlet om handel och hållbarhet där avtalsparternas samarbetsambition enbart uttrycks som ett samarbete för en sund kemikaliehantering medför en risk för att handelsavtalets parter inte kommer att beakta hållbarhetsfrågor när det gäller samarbete kring kemikaliefrågor.

I övrigt har Kemikalieinspektionen inte några synpunkter på handelsavtalet.

Synpunkter

Kapitlet om tekniska hinder för handel

De EU-rättsliga förordningarna CLP-förordningen, biocidförordningen och förordningen om märkningskrav för växtskyddsmedel (kemikalieförordningarna) ställer krav på att kemiska produkter, biocidprodukter och växtskyddsmedel som sätts ut på den gemensamma marknaden ska ha vissa märkningsuppgifter och att dessa märkningsuppgifter ska anges på ett tydligt och outplånligt sätt. Syftet med tydlig och outplånlig märkning av kemiska produkter är att informationen ska finnas i varje distributionsled och att därmed kunna säkerställa att yrkesanvändare och konsumenter (allmänhet) som använder dessa får vetskap om en produkts farliga egenskaper och hur de ska hanteras på ett säkert sätt för att skydda sig själv, sina barn och miljön. Det är viktigt att denna information finns kvar under produktens/varans hela livslängd, och inte enbart finns tillgänglig vid inköp. Informationen behöver finnas kvar även när produkten, eller dess förpackning, blir och ska hanteras som avfall.

Den ambition som uttrycks i artikel 9.2 f) i kapitlet om tekniska hinder för handel avseende att avtalsparterna ska verka för att acceptera icke-permanenta eller löstagbara etiketter eller att relevant information lämnas i bifogad dokumentation står i strid med kemikalieförordningarnas krav på tydliga och outplånliga märkningsuppgifter. Kemikalieinspektionen anser att det är viktigt med tydlig och outplånlig märkning för att användare av kemiska produkter ska få kännedom om produkternas

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter.

³ Kommissionens förordning (EU) nr 547/2011 av den 8 juni 2011 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 vad gäller märkningskrav för växtskyddsmedel.

farliga egenskaper. Den aktuella skrivningen riskerar också att skapa onödig osäkerhet för näringslivet avseende märkning av kemiska produkter, biocidprodukter och växtskyddsmedel, inom ett annars tydligt reglerat område.

Eftersom artikel 9.2 a) i kapitlet om tekniska hinder för handel om att obligatorisk märkning är *begränsad till tekniska krav* är det tveksamt om artikeln tar i beaktande kemikalieförordningarnas märkningskrav eller syftena med märkning av kemiska produkter. Det är därför oklart om den aktuella artikeln i handelsavtalet omfattar även vad som uttrycks i ovan nämnda kemikalieförordningar om obligatorisk märkning. Denna märkning syftar inte nödvändigtvis till att indikera deras överensstämmelse med tekniska krav. Artikeln verkar snarare anpassad efter märkning såsom CE-märkning, som utgör en försäkran från tillverkare om att en produkt stämmer överens med relevanta tekniska krav. Kemikalieförordningarnas krav på märkning avser att ge alla aktörer i distributionskedjan viktig information om kemiska produkters egenskaper. Kemikalieinspektionen menar att det är viktigt att EU även i fortsättningen upprätthåller kraven på obligatorisk märkning för kemiska produkter, biocidprodukter och växtskyddsmedel avseende skydd för människors och djurs hälsa liksom skydd för miljön. På samma sätt som nämnts i föregående stycke riskerar den aktuella skrivningen att skapa onödig osäkerhet för näringslivet avseende vad som gäller gällande obligatorisk märkning av kemiska produkter, biocidprodukter och växtskyddsmedel.

Kapitlet om handel och hållbarhet

Försiktighetsprincipen har stor betydelse inom hälso- och miljöområdet eftersom det kan finnas skäl att vidta åtgärder innan det finns fullständigt vetenskapligt underlag. Kemikalieinspektionen anser därför att det är positivt och av stor vikt att det anges i artikel 10.2 i kapitlet om handel och hållbarhet att parterna kommer överens om att inte sänka sin nivå vad gäller miljön för att attrahera handel och investeringar samt att avtalet inte påverkar parternas rätt att reglera miljöfrågor med beaktande av försiktighetsprincipen när det inte finns fullständigt vetenskapligt underlag. Kemikalieinspektionen anser att den aktuella artikeln medför som en positiv effekt att EU och dess medlemsstater även i fortsättningen kan vidta viktiga åtgärder inom kemikalieområdet med stöd av försiktighetsprincipen.

Enligt förslaget till artikel 13 k) i kapitlet om handel och hållbarhet framgår att avtalsparterna får arbeta tillsammans för en sund hantering av kemikalier och avfall. För de flesta andra områden för vilka det omnämns att länderna ska samarbeta anges att arbetet ska vara för *en hållbar hantering* av respektive skyddsvärt miljövärde. I denna kontext framstår det som en svag och vag formulering att avtalsparterna kan samarbeta kring *en sund kemikaliehantering*. Kemikalieinspektionen anser att det finns risk för att denna skrivning kan få som effekt att avtalsparterna inte kommer att beakta hållbarhetsfrågor när det gäller samarbete kring kemikaliefrågor. De globala hållbarhetsmålen förutsätter att kemikaliefrågorna inkluderas och kemikaliefrågorna är en nyckel till att nå flera av de globala målen i Agenda 2030.⁴ Ur såväl hälso- som

⁴ Se exempelvis Kemikalieinspektionens rapport 10/16 som redovisning till ett regeringsuppdrag om att lämna underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030
<https://www.kemi.se/global/rapporter/2016/rapport-10-16-undrelag-till-agenda-2030.pdf>

miljösynpunkt är det viktigt med en hållbar kemikaliehantering och att detta beaktas i EU:s fortsatta relation med Mercosur.

Kapitlet om dialoger

Kemikalieinspektionen anser att det är positivt att artiklarna 1.2, 2 och 5 i kapitlet om dialoger ger avtalsparterna förutsättningar att kunna förstärka sitt samarbete inom etablerade forum för motverkande av antimikrobiell resistens. Det kan förväntas leda till en förbättrad gemensam förståelse för problemen med antimikrobiell resistens.

Generella synpunkter

Kemikalieinspektionen anser att en ökad handel på kemikalieområdet kan medföra att kompetensen och informationen om hållbar hantering av kemikalier stärks genom den kompetens EU besitter på området. Därtill ökar möjligheten att få fler länder inom Mercosur att delta i samarbetet inom FN:s globala harmoniseringssystem för klassificering och märkning av kemikalier (GHS), vilket ökar den globala harmoniseringen av kemikalierregler om klassificering och märkning. FN har uppmanat alla världens länder att med stöd av GHS införa och tillämpa regler för kemiska ämnen och blandningar. EU har antagit GHS rekommendationer genom CLP-förordningen om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.

I detta ärende har generaldirektören Per Ängquist beslutat. Mary Iakovidou har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också juristen Sofie Johansson deltagit.

Per Ängquist

Mary Iakovidou